

ΑΠΟΦΑΣΗ¹ ΑΡΙΘΜ 399/Υ/2008

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ – ΤΜΗΜΑ Β΄

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 8^η Μαΐου 2008, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύουσα: Αριστέα Σινανιώτη

Μέλη: Κυριάκος Μακαρόνας

Ευθύμιος Πουρναράκης

Γεωργία Μπεχρή-Κεχαγιόγλου

Γραμματέας: Παναγιώτα Μούρκου, λόγω κωλύματος της τακτικής Γραμματέως Όλγας-Ανίτας Ραφτοπούλου

Θέμα της συνεδρίασης ήταν η λήψη απόφασης επί της προηγούμενης γνωστοποίησης σύμπραξης της εταιρίας με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ – ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε (ΕΡΤ.Α.Ε)» με την εταιρία με την επωνυμία «UNION DES ASSOCIATIONS EUROPEENNES DE FOOTBALL (UEFA)» με αντικείμενο την παραχώρηση αποκλειστικών ραδιοτηλεοπτικών δικαιωμάτων για τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις των αγώνων ποδοσφαίρου του EURO 2008, με αίτημα αρνητικής πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 703/77, όπως ισχύει ή άλλως εξαίρεσης σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ως άνω νόμου.

Στη Συνεδρίαση είχε νομίμως κλητευθεί η γνωστοποιούσα εταιρεία ΕΡΤ.Α.Ε δια των πληρεξουσίων δικηγόρων της Κωνσταντίνου Καλαβρού, Δέσποινας Σαμαρά και Εμμανουήλ Τσιρίγου,

Στην αρχή της συζήτησης, το λόγο έλαβε ο Γενικός Εισηγητής Ιωάννης Μιχαήλ, Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (εφεξής Γ.Δ.Α.), ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά τη γραπτή εισήγηση (αριθ. πρωτ. 62/23.1.2008) της Υπηρεσίας και πρότεινε α) την απόρριψη του αιτήματος της ΕΡΤ Α.Ε. για έκδοση αρνητικής πιστοποίησης σχετικά με την εν λόγω σύμβαση, β) την χορήγηση εξαίρεσης της εν λόγω σύμβασης από την εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/77 όπως ισχύει, δεδομένου ότι πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 3 του ίδιου νόμου, για το χρονικό διάστημα από τη γνωστοποίηση της πρώτης σύμβασης την 01/03/2006 έως την 31/12/2008.

Κατόπιν το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της με αριθ. πρωτ. 62/23.1.2008 εισηγήσεως της Γ.Δ.Α., ανέπτυξαν τις απόψεις τους και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλε η Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

---

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β΄/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της εταιρείας «ΕΡΤ.Α.Ε» ζήτησαν και η Προεδρεύουσα του Β΄ Τμήματος της Επιτροπής χορήγησε προθεσμία μέχρι την 15^η Μαΐου 2008, ημέρα Τρίτη, προκειμένου να υποβάλουν συμπληρωματικό υπόμνημα.

Κατόπιν η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 5^η Ιουνίου 2008, ημέρα Πέμπτη και ώρα 12:00, στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου των Γραφείων της, και αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση της Γ.Δ.Α., τις απόψεις που διατύπωσε η ενδιαφερόμενη εταιρεία τόσο προφορικός κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, όσο και με το υπόμνημα που υπέβαλε,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

1. Η εταιρεία με την επωνυμία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε. (στο εξής «ΕΡΤ Α.Ε.»), γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, (στο εξής «Ε.Α.»), εμπροθέσμως, την 01.03.2006, τη σύμπραξή της με την εταιρεία με την επωνυμία UNION DES ASSOCIATIONS EUROPEENNES DE FOOTBALL (στο εξής «UEFA» ή «ΟΥΕΦΑ») δυνάμει των όρων μεταξύ τους καταρτισθείσης συμβάσεως σχετικά με την παραχώρηση από την UEFA στην ΕΡΤ Α.Ε. των δικαιωμάτων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης των αγώνων της τελικής φάσης του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Εθνικών Ομάδων Ποδοσφαίρου του 2008 (EURO 2008), εκoinοποίησε στην Ε.Α. τη σύμβαση αυτή και ζήτησε τη χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης κατ' άρθρ. 11 ν. 703/77 άλλως και επικουρικός τη διαπίστωση ότι σχετικά με τη σύμβαση αυτή συντρέχει περίπτωση εξαίρεσης κατ' άρθρ. 1 παρ. 3 του ίδιου ν. 703/77.

Από τα έγγραφα τα οποία υπέβαλε η αιτούσα στην Ε.Α., την έρευνα την οποία διεξήγαγε η ΓΔΑ της Ε.Α., τα δι' υπομνημάτων υποβληθέντα από την ΕΡΤ Α.Ε. νομίμως και εμπροθέσμως στην Ε.Α. και την εν γένει διαδικασία προέκυψαν τα ακόλουθα:

2. Στις 31/01/2006 συνήφθη μεταξύ της ΕΡΤ.Α.Ε και της ΟΥΕΦΑ σύμβαση παραχώρησης από την ΟΥΕΦΑ στην ΕΡΤ Α.Ε των ραδιοτηλεοπτικών δικαιωμάτων του EURO 2008, δηλ. του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος στο οποίο συμμετέχουν Εθνικές Ομάδες και διενεργείται κάθε τέσσερα χρόνια. Η παραχώρηση αυτή αφορά σε τηλεοπτικά δικαιώματα ελεύθερης μετάδοσης (αποκλειστικά) και σε ραδιοφωνικά δικαιώματα (μη αποκλειστικά). Τα τηλεοπτικά δικαιώματα συνδρομητικής τηλεόρασης δεν παραχωρήθηκαν στην ΕΡΤ Α.Ε. αλλά σε άλλη εταιρεία.

Η εν λόγω σύμβαση γνωστοποιήθηκε εμπρόθεσμα στην Ε.Α. (ημ. αρ. πρωτ. 1217/1.3.2006) σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 703/77, όπως ισχύει, από την ΕΡΤ Α.Ε.

Προκειμένου να παραχωρηθούν τα εν λόγω δικαιώματα η ΟΥΕΦΑ τήρησε τη νόμιμη διαδικασία και προσκάλεσε πλήθος ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών ιδιωτικών ή μη να υποβάλλουν σχετικές προσφορές σύμφωνα με τους όρους της από Ιανουαρίου 2002 γνωστοποίησής της στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τους οποίους η ανάθεση ή παραχώρηση των δικαιωμάτων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης γίνεται μετά από πρόσκληση υποβολής προσφορών με την οποία παρέχονται ίσες ευκαιρίες για την απόκτηση των δικαιωμάτων αυτών.

Κατά τη διαδικασία αυτή η ΕΡΤ Α.Ε. ανεδείχθη πλειοδότης και της παραχωρήθηκαν τα δικαιώματα δυνάμει των όρων της ως άνω συμβάσεως διότι κρίθηκε από την ΟΥΕΦΑ ότι εκείνη πληροί, και υπερτερεί σχετικώς των άλλων υποβαλλόντων προσφορές, τα τεθέντα από την ΟΥΕΦΑ αντικειμενικά κριτήρια.

3. Η εταιρία ΕΡΤ Α.Ε. έχει συσταθεί και λειτουργεί νομίμως σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1730/1987 ως ανώνυμη εταιρία με έδρα την Αθήνα. Αποτελεί δημόσια επιχείρηση που ανήκει στον δημόσιο τομέα (Ν. 1256/1982). Έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και τελεί υπό κοινωνικό έλεγχο που ασκείται από την Αντιπροσωπευτική Συνέλευση Κοινωνικού Ελέγχου (Α.Σ.Κ.Ε) Τηλεθεατών – Ακροατών (Αρθ.1, παρ. 3, Ν. 1730/1987).

Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας είναι εκείνο που προκύπτει μετά την απογραφή και αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων, ενεργητικών και παθητικών των καταργηθεισών ΕΡΤ-1 και ΕΡΤ-2 και την απεικόνισή τους στον ισολογισμό που συντάσσεται στη συνέχεια. Το κεφάλαιο ανήκει αποκλειστικά στο ελληνικό δημόσιο, στο όνομα του οποίου εκδίδεται ένας ονομαστικός αναπαλλοτρίωτος τίτλος.

4. Η ΟΥΕΦΑ (*Union of European Football Associations*, Ένωση Ευρωπαϊκών Ποδοσφαιρικών Ενώσεων) είναι η μεγαλύτερη ποδοσφαιρική ομοσπονδία στην Ευρώπη. Είναι εταιρία, εγγεγραμμένη σε μητρώο επιχειρήσεων υπό το καθεστώς του Ελβετικού αστικού κώδικα, με έδρα τη Νιόν της Ελβετίας (Βλ. Commission Decision of 23/7/2003 relating to a proceeding under Article 81 of the EC Treaty and Article 53 of the EEA Agreement (COMP/C.37.398 – Joint selling of the commercial rights of the UEFA Champions League, Brussels, 23/07/2003, C(2003)2627 final, UEFA's Statutes (Édition 2000). Συμμετέχουν σ' αυτήν ποδοσφαιρικοί σύλλογοι που βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Η ΟΥΕΦΑ αποτελείται από 51 μέλη.

Οι μεγαλύτερες διοργανώσεις της είναι πρωτάθλημα στο οποίο, γνωστό ως Champions League, συμμετέχουν οι πρώτες και οι δεύτερες ομάδες στην κατάταξη της εθνικής τους βαθμολογίας όλων των χωρών που είναι μέλη της UEFA, το Κύπελο UEFA, όπου συμμετέχουν οι αμέσως επόμενες ομάδες στη βαθμολογία, το Regions Cup, το Κύπελλο Intertoto και, τέλος, το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου στο οποίο συμμετέχουν οι εθνικές ομάδες των ευρωπαϊκών χωρών.

5. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις προβαίνουν σε προσφορά και ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών, οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και μπορεί να διακριθεί από γειτονικές περιοχές, ιδίως επειδή οι υφιστάμενες συνθήκες ανταγωνισμού στις περιοχές αυτές διαφέρουν σημαντικά.

6. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κατατάξει σε κατηγορίες τη δραστηριότητα αγοράς δικαιωμάτων περιεχομένου σε διαφορετικές αγορές, ανάλογα τη φύση του περιεχομένου. Στην υπόθεση Canal+/RTL/GICD/JV (Βλ. Δημοσίευμα τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 13/11/2001, IP/01/1579) η Επιτροπή διαπίστωσε ότι παρόλο που τα δικαιώματα μετάδοσης μπορεί να αποτελούν ξεχωριστό τμήμα ως προς άλλα τηλεοπτικά προγράμματα, η αγορά

κατατέμενεται περαιτέρω σε διακριτές σχετικές αγορές. Διαπίστωσε επίσης ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα δικαιώματα τηλεοπτικής μετάδοσης ποδοσφαιρικών αγώνων δεν θεωρούνται υποκατάστατα για τηλεοπτικά δικαιώματα μετάδοσης αθλητικών γεγονότων. Στην υπόθεση Newscorp/Telepiu (Βλ. Υποθ. COMP/M.2876, OJ L 110, 16/04/2004, 73-125), η Επιτροπή όρισε αγορές, οι οποίες αφορούσαν:

- α) την απόκτηση αποκλειστικών δικαιωμάτων τηλεοπτικών έργων πρώτης μετάδοσης,
- β) απόκτηση αποκλειστικών δικαιωμάτων για ποδοσφαιρικές διοργανώσεις που λαμβάνουν χώρα σε τακτά διαστήματα και συμμετέχουν οι Εθνικές Ομάδες ,
- γ) αποκλειστικά δικαιώματα σε άλλα αθλητικά γεγονότα και
- δ) απόκτηση τηλεοπτικών καναλιών.

Ειδικότερα, σε προηγούμενες υποθέσεις η Επιτροπή έχει κρίνει ότι υπάρχει ξεχωριστή αγορά για την απόκτηση αποκλειστικών δικαιωμάτων τηλεοπτικής μετάδοσης ποδοσφαιρικών διοργανώσεων με τη συμμετοχή εθνικών συλλόγων που πραγματοποιούνται κάθε έτος (εθνικό πρωτάθλημα, κυρίως πρώτης κατηγορίας και κύπελλα, Κύπελλο Πρωταθλητριών ΟΥΕΦΑ και Κύπελλο ΟΥΕΦΑ) από αυτή των τηλεοπτικών δικαιωμάτων μετάδοσης ποδοσφαιρικών αγώνων που πραγματοποιούνται ανά τετραετία και στους οποίους λαμβάνουν μέρος οι Εθνικές Ομάδες. (Βλ. Υπόθ. COMP/M.2876, OJ L 110, 16/04/2004, 73-125).

Στην υπό κρίση υπόθεση, η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει τα τηλεοπτικά δικαιώματα μετάδοσης ποδοσφαιρικών διοργανώσεων που λαμβάνουν χώρα ανά τετραετία στις οποίες λαμβάνουν μέρος οι Εθνικές Ομάδες Ποδοσφαίρου (Παγκόσμιο Κύπελλο και Ευρωπαϊκό Κύπελλο).

7. Τα δικαιώματα μετάδοσης παραχωρούνται, αντί τιμήματος, συνήθως, σε εθνική βάση. Ο χαρακτήρας της διανομής αποτελεί ζήτημα ρυθμιζόμενο από Εθνικές κανονιστικές διατάξεις και συνδέεται με γλωσσικούς και πολιτισμικούς φραγμούς και ιδιαιτερότητες έτσι ώστε οι αγορές να συμπίπτουν με την επικράτεια των ενδιαφερομένων χωρών. Επειδή, οι γλωσσικοί φραγμοί και οι πολιτισμικοί παράγοντες αποτελούν συνήθως, αλλά και στην κρινόμενη υπόθεση, παράγοντες αποφασιστικής σημασίας στην εν λόγω υπόθεση σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται η Ελληνική Επικράτεια.

8. Η δομή της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και η συμπεριφορά του καταναλωτικού κοινού παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Συνεχής ανάπτυξη ψηφιακών πεδίων μετάδοσης προγραμμάτων που παρέχει στους καταναλωτές μεγαλύτερη ποικιλία όσον αφορά στο περιεχόμενο. Στην Ελλάδα το καταναλωτικό κοινό αυτής της κατηγορίας είναι περιορισμένο (250.000 περίπου νοικοκυριά).
- Δημιουργία μεγάλων διεθνών ομίλων εταιριών με σκοπό την αύξηση των εσόδων. Το φαινόμενο αυτό εκδηλώνεται ως εξής:
  - α) Εταιρίες που δεν ήταν πριν ενεργές στη βιομηχανία οπτικοακουστικών μέσων, έχουν εισχωρήσει σε αυτή την βιομηχανία προσδοκώντας μεγαλύτερα έσοδα.
  - β) Είσοδος των πωλητών των τερματικών (κινητά τηλέφωνα, ραδιόφωνα, τηλεοπτικοί δέκτες) στη βιομηχανία του περιεχομένου («content»).

γ) Είσοδος παρόχων πρόσβασης και δικτύων (access and network provider).

9. Στην Ελλάδα («upstream market») η απελευθέρωση της αγοράς των ραδιοτηλεοπτικών μέσων ξεκίνησε με το ραδιόφωνο. Το 1986 λειτούργησαν οι πρώτοι μη κρατικοί ραδιοσταθμοί. Με το νόμο 1730/1987, επετράπη η ίδρυση ιδιωτικών ραδιοσταθμών. Οι πρώτοι τηλεοπτικοί σταθμοί ήσαν το MEGA (φθινόπωρο 1989) και ο ANTENNA (Ιανουάριος 1990) οι οποίοι εξέπεμπαν δίχως άδεια μέχρι το 1993, οπότε με το ν. 2173/1993 επετράπη καιθεσμικά η λειτουργία ιδιωτικών τηλεοπτικών επιχειρήσεων οι οποίες έκτοτε πολλαπλασιάστηκαν.

10. Παράλληλα, αναπτύχθηκε η αναλογική συνδρομητική τηλεόραση και, με σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, η ψηφιακή δορυφορική «Νονα» είναι σήμερα το μοναδικό ψηφιακό συνδρομητικό τηλεοπτικό δίκτυο στην Ελλάδα.

11. Η καλωδιακή και δορυφορική τηλεόραση δεν είναι ανεπτυγμένες στην Ελλάδα. Κύριοι παράγοντες που οδηγούν σε αυτήν την εξέλιξη είναι η ανεπαρκής υποδομή και η διαθεσιμότητα πολλών ελεύθερων επίγειων σταθμών. Επίσης δορυφορικοί σταθμοί όπως το TV5, το CNN ή το MTV προσφέρονται δωρεάν από τον δημόσιο τηλεοπτικό πάροχο, την EPT. Τούτα έχουν οδηγήσει στην αποθάρρυνση της επιλογής να αποκτηθεί από τους τηλεθεατές στην Ελλάδα η ιδιότητα του μέλους συνδρομητικού σταθμού.

12. Το ραδιόφωνο εξακολουθεί να αποτελεί αξιόλογη πηγή πληροφόρησης και ψυχαγωγίας. Το 2004 υπήρχαν περί τους 1200 ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί. Η EPT διαθέτει λειτουργεί 7 ραδιοσταθμούς εθνικής εμβέλειας, και 19 περιφερειακούς με έμφαση στην πληροφόρηση, σε λειτουργία.

13. Η EPT Α.Ε έχει ξεκινήσει εκπομπή επίγειου ψηφιακού σήματος στην Ελλάδα από την άνοιξη του 2006. Η σημερινή εκπομπή των τριών ψηφιακών προγραμμάτων της (πρίσμα +, σπορ +, και σίνε +), είναι πιλοτική και συνεχίζει να είναι πιλοτική μέχρι σήμερα λόγω της εμβέλειας της εκπομπής (περιφέρειες Αττικής και Θεσ/νίκης κυρίως) της λειτουργίας και του περιεχομένου των προαναφερόμενων καναλιών. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 εδ.β του Ν.1730/1987, όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα, «στην EPT – Α.Ε. εκχωρείται από το Κράτος αποκλειστικό ραδιοτηλεοπτικό προνόμιο για κάθε δραστηριότητα που συντελεί στην εκπλήρωση του σκοπού της. Αυτό το προνόμιο είναι αναπαλλοτρίωτο και περιλαμβάνει ιδίως

«[...] Β. την εγκατάσταση σταθμών της υπηρεσίας ραδιοφωνίας και τηλεόρασης δηλαδή πομπών, αναμεταδοτών, επίγειων σταθμών αναμετάδοσης μέσω δορυφόρου, ενσύρματων κυκλωμάτων, καλωδιακών μεταδόσεων γενικά με κάθε μέθοδο και εφαρμογή τεχνολογίας που συντελεί στην μετάδοση του ήχου και της εικόνας, που προορίζονται για λήψη από το κοινό.»

14. Τα τελευταία έτη η διοργάνωση αθλητικών γεγονότων απασχολεί ιδιαίτερα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και έχει αποτελέσει αντικείμενο έντονης ενασχόλησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά σε θέματα ανταγωνισμού, αποτελεί δε την αγορά αθλητικών διοργανώσεων και ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων («downstream market»). Το επίπεδο ανταγωνισμού για τα τηλεοπτικά δικαιώματα ποικίλλει ανάλογα με το είδος του αθλήματος και της διοργάνωσης (Judgment of the Court of First Instance, 8 October 2002, Metropole television SA (M6), Antena 3 de Televisión SA, Gestevisión Telecinco SA, SIC –

Sociedade Independente de Comunicacao SA, Deutsches SportFernsehen GmbH (DSF) and REti Televisive Italiane Spa (RTI) v. Commission of the European Communities supported by Union Europeenne de radio-television (UER) and Radiotelevision Espanola (RTVE), joined cases T-185/00, T-216/00, T-299/00 T-300/00). Μαζικά αθλήματα όπως το ποδόσφαιρο ή οι αγώνες μοτοσικλέτας γενικώς προσελκύουν μεγάλο κοινό, ενώ διεθνείς διοργανώσεις όπου δεν υπάρχει εθνική συμμετοχή μπορεί να είναι μειωμένου ενδιαφέροντος. Όπως προκύπτει, αθλητικές διοργανώσεις όπως οι Ολυμπιακοί αγώνες, οι τελικοί του Γουίμπλετον και το παγκόσμιο κύπελλο του ποδοσφαίρου συγκεντρώνουν υψηλά ποσοστά τηλεθέασης ενώ η προτίμηση των θεατών δεν επηρεάζεται από την παράλληλη μετάδοση άλλου αθλητικού γεγονότος.

Αναφορικά με την εφαρμογή ή μη του άρθρου των κανόνων περί προστασίας του ανταγωνισμού της ΣυνθΕΚ και δη του αρθ. 81 επ., η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να λάβει θέση, λαμβάνοντας υπ όψιν την ιδιαίτερη φύση του αθλητισμού, καθώς από τη μία υπάρχει μια διαδραστικότητα και αλληλοεξάρτηση μεταξύ των αγωνιζομένων φορέων και από την άλλη μία ανάγκη διατήρησης της ισορροπίας μεταξύ τους.

Το έντονο ενδιαφέρον του Ευρωπαϊκού νομοθέτη σε αυτό τον χώρο έχει προκληθεί από τον ουσιώδη ρόλο τον οποίο τα τηλεοπτικά δικαιώματα διαδραματίζουν στην εξέλιξη των τηλεοπτικών αγορών. Οι αγορές αυτές γνώρισαν μεγάλη ανάπτυξη, κυρίως λόγω της απελευθέρωσης της πρόσβασης ιδιωτικών παρόχων στη δημιουργία τηλεοπτικών καναλιών και της ψηφιοποίησης που έκανε δυνατή την καλωδιακή και δορυφορική διανομή και την παροχή υπηρεσιών επί πληρωμή.

15. Η μετάδοση αθλητικών γεγονότων είναι ως επί το πλείστον «εφήμερη». Ο τηλεθεατής ενδιαφέρεται κυρίως για γεγονότα μεταδιδόμενα κατά το χρόνο κατά τον οποίο συμβαίνουν. Έτσι, η αντικατάσταση είναι δύσκολη και ο ανταγωνισμός είναι μειωμένος.

Η συγκέντρωση των δικαιωμάτων στην εξουσία των αθλητικών ομοσπονδιών μειώνει τον αριθμό των διαθέσιμων δικαιωμάτων. Επίσης, η διαθεσιμότητα των δικαιωμάτων τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί σε έναν αριθμό συμβολαίων για τηλεοπτικά δικαιώματα που συμφωνούνται αποκλειστικά.

16. Προκειμένου να εκτιμηθεί η φύση της αγοράς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει λάβει υπόψη τις ακόλουθες αγορές. (Απόφασή της COM/C2-37.398, προκειμένου να προβεί στην εκτίμηση των αποτελεσμάτων κοινών πωλήσεων τηλεοπτικών δικαιωμάτων για ποδοσφαιρικούς αγώνες της ΟΥΕΦΑ):

1. αγορές προηγούμενου σταδίου της αγοραπωλησίας δικαιωμάτων ελεύθερης τηλεόρασης, συνδρομητικής τηλεόρασης και χρέωσης ανά εκπομπή.

Για έναν ραδιοτηλεοπτικό φορέα οι προτιμήσεις του κοινού είναι αποφασιστικής σημασίας και όλοι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς αγοραστές τηλεοπτικών δικαιωμάτων. Το ποδόσφαιρο, αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης τηλεθεατών ανεξάρτητα από το χώρο στον οποίο δραστηριοποιούνται οι φορείς. (Σχετικά, Decision 1999/781/EK of the European Commission in case IV/36.539 British Interactive Broadcasting /Open (EE L. 312 of 6.12.1999, Commission's Decision IV/M. 553 – RTL/Veronica/Endemol (EE L 134 of 5.6.1996) and Decision 1999/242/EK of the Commission – TPS (EE L, 2.4. 1999)). Κατά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η απόκτηση τηλεοπτικών δικαιωμάτων στο

ποδόσφαιρο αποτελεί πηγή ξεχωριστού ενδιαφέροντος για τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς. Όπως η Επιτροπή διαπίστωσε στην υπόθεση TPS, το ποδόσφαιρο αποτελεί, μαζί με τον κινηματογράφο, τα πιο δημοφιλή προϊόντα της συνδρομητικής τηλεόρασης. Διαπίστωσε ακόμη ότι τα αθλητικά προγράμματα μπορούν να επιτύχουν υψηλά ποσοστά τηλεθέασης και να προσελκύσουν αναγνωρίσιμο κοινό, το οποίο ενδιαφέρει έντονα τους διαφημιστές.

Σύμφωνα με την Επιτροπή δεν υπάρχουν άλλα προγράμματα ικανά να ασκήσουν ανταγωνιστική πίεση στους κατόχους των τηλεοπτικών δικαιωμάτων ποδοσφαιρικών αγώνων για να περιορίσουν τα περιθώρια κίνησής τους στον καθορισμό τιμών. Τα δικαιώματα άλλων αθλητικών διοργανώσεων δεν ασκούν ανταγωνιστική πίεση στους κατόχους των τηλεοπτικών δικαιωμάτων τέτοιων ποδοσφαιρικών εκδηλώσεων. Δεν υφίσταται δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των τηλεοπτικών δικαιωμάτων του ποδοσφαίρου και εκείνων άλλων προγραμμάτων. Η αγορά είναι, άρα, διακριτή.

Κατά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επίσης τα τηλεοπτικά δικαιώματα των ποδοσφαιρικών αγώνων δεν πρέπει να θεωρούνται ως υποκατάστατα δικαιωμάτων μετάδοσης άλλων αθλητικών εκδηλώσεων (Απόφαση Επιτροπής COMP/M.2483–Canal+/RTL/GJCD/JV, (IP01/1579)) και υπάρχει διακριτή αγορά για την απόκτηση και την εκ νέου πώληση των τηλεοπτικών δικαιωμάτων ποδοσφαιρικών διοργανώσεων που διεξάγονται τακτικά κάθε χρόνο.

2. αγορές επόμενου σταδίου στις οποίες οι τηλεοπτικοί πάροχοι αγωνίζονται για έσοδα από τις διαφημίσεις, που εξαρτάται από ποσοστά ακροαματικότητας και τους συνδρομητές συνδρομητικής τηλεόρασης/χρέωσης ανά εκπομπή.

Η αγορά δικαιωμάτων τηλεοπτικής μετάδοσης των ποδοσφαιρικών συναντήσεων συνδέεται συχνά με τις τηλεοπτικές αγορές επόμενου σταδίου όπου οι μεταδόσεις των ποδοσφαιρικών συναντήσεων αποτελούν σημαντικό στοιχείο του ανταγωνισμού των ραδιοτηλεοπτικών φορέων για την προσέλκυση διαφημιστών. Για τους τηλεθεατές συνδρομητικής τηλεόρασης το ποδόσφαιρο μπορεί να αποτελέσει δέλεαρ για την απόκτηση της ιδιότητας του συνδρομητή σε τηλεοπτικό σταθμό.

3. αγορές προηγούμενου σταδίου είναι οι αγορές δικαιωμάτων ασύρματων/τρίτης γενιάς [Τα δίκτυα τρίτης γενιάς (UMTS-Universal Mobile Telecommunications Systems) είναι δίκτυα υποδομής ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στα οποία τα δεδομένα μεταδίδονται με πολύ υψηλές ταχύτητες], δικαιωμάτων διαδικτύου και δικαιωμάτων βίντεοπαραγγελίας, οι οποίες είναι νέες αγορές οπτικοακουστικών μέσων.

Η συμφωνία της ΟΥΕΦΑ για κοινή πώληση καλύπτει όλα τα είδη μετάδοσης των αγώνων της ΟΥΕΦΑ. Αναφορικά με τα δικαιώματα νέων αγορών, όπως ασύρματων και διαδικτύου, αυτές είναι ακόμα σε πρώιμο στάδιο. Προς το παρόν στην εν λόγω αγορά ανήκουν όλες εκείνες οι επιμέρους αγορές των διαφορετικών μέσων μαζικής ενημέρωσης.

4. αγορές για άλλα εμπορικά δικαιώματα, και δη χορηγία, προμήθεια και αδειοδότηση.

Η ΟΥΕΦΑ πωλεί από κοινού και ορισμένα εμπορικά δικαιώματα που σχετίζονται με τις μεγάλες διοργανώσεις της, που ενδέχεται να αποτελούν τμήμα ευρύτερων αγορών προϊόντων εμπορικής διαφήμισης, σχετικά με τα οποία η Ε.Ε. έχει επικρίνει ότι δεν είναι πιθανό να περιορίζει τον ανταγωνισμό (Απόφαση Επιτροπής, 23¹⁵ Ιουλίου 2003, COMP/C.2-37.398).

17. Ως «επιχείρηση» νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και από τον τρόπο χρηματοδότησής του (Κοτσίρης Λ., Δίκαιο του Ανταγωνισμού, Αθέμιτου και Θεμιτού, Εκδ. Σάκκουλα, 4^η έκδ., σ.407 και ΔΕΚ, βλ. C-55/96, Job Centre II, Συλλογή 1997, I-7119, σκ.21, C-180-184/98, Ρανλον κλπ, Συλλογή 2000, I-6451, σκ.74. Ως «οικονομική δραστηριότητα» νοείται κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά (C-118/85, C-35/96)). Η έννοια της «επιχείρησης» είναι περισσότερο οικονομική παρά νομική και το αποφασιστικό κριτήριο για την έννοια αυτή στο δίκαιο της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού να είναι η οικονομική και όχι η νομική της αυτοτέλεια.

18. Η «ένωση επιχειρήσεων» προϋποθέτει πλειονότητα επιχειρήσεων που συνδέονται μεταξύ τους με οποιαδήποτε μορφή οργανωμένης συνεργασίας. Δεν απαιτείται η «ένωση» να έχει την ιδιότητα της επιχείρησης, ενώ το είδος του νομικού δεσμού μεταξύ των επιχειρήσεων είναι αδιάφορο (Βλ. ΕΑ 83/1989). Ο δεσμός μεταξύ των επιχειρήσεων μπορεί να είναι εταιρικός, σωματειακός χωρίς κερδοσκοπικό χαρακτήρα, επαγγελματικού – συνδικαλιστικού χαρακτήρα, όπως επαγγελματικοί σύλλογοι, κ.λπ. Δεν απαιτείται η ένωση να έχει νομική προσωπικότητα. Πεδίο εφαρμογής του δικαίου προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού ως προς την έννοια της «ένωσης επιχειρήσεων» αποτελεί κάθε μορφής οικονομική συνεργασία δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων μεταξύ τους (Βλ. Αποφάσεις Ε.Α. 3/1980 και 8/1980). Την ίδια άποψη φαίνεται ότι ακολουθούν και τα πολιτικά δικαστήρια (Μον.Πρωτ.Αθ. 6009/85). Αναφορικά ειδικότερα με το θέμα της οικονομικής δραστηριότητας, το ΔΕΚ έχει κρίνει ότι, ενόψει των σκοπών της Κοινότητας, η άσκηση του αθλητισμού εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο κατά το μέτρο που συνιστά οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 2 της συνθήκης (Βλ, Αποφ. ΔΕΚ Walrave/Union Cycliste Internationale, Συλλογή 1974, σ. 1405, παρ. 4, Υποθ. Donu/Mantero, συλλογή 1976, σ. 1333, παρ. 12).

Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η νομολογία του ΔΕΚ (ΔΕΚ 209-215/78, Van Landewyck v Commission, Συλλ.1978, σ.21111, ΔΕΚ C-41/90, Höfner & Elser, Συλλ. 1991, σ. I-1979, σκ. 21, C-244/94, Fédération française des sociétés d'assurances κ.λπ., Συλλ. 1995, σ. I-4013, σκ. 14, C-55/96, Job Centre, ο.π. σκ. 21.), σύμφωνα με την οποία σωματεία, ενώσεις, σύνδεσμοι θεωρούνται ως «ενώσεις επιχειρήσεων» κατά την έννοια του άρθρου 81 παρ.1 ΣυνθΕΚ, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή και από τον κερδοσκοπικό ή μη χαρακτήρα τους.

19. Οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι επαγγελματικοί και ασκούν οικονομική δραστηριότητα. Κατά συνέπεια θεωρούνται επιχειρήσεις με την έννοια του άρθρου 81 παρ. 1 Συνθ ΕΚ. Οι σύλλογοι είναι μέλη των εθνικών ποδοσφαιρικών ομοσπονδιών. Κατά συνέπεια, οι Εθνικές Ομοσπονδίες είναι ενώσεις επιχειρήσεων με την έννοια του άρθρου 81, παρ. 1 ΣυνθΕΚ.

Οι εθνικές ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες αποτελούν μέλη της ΟΥΕΦΑ. Κατά συνέπεια, η ΟΥΕΦΑ αποτελεί ένωση ενώσεων επιχειρήσεων. Επιπροσθέτως, η ΟΥΕΦΑ αποτελεί και επιχείρηση διότι ασκεί άμεσα οικονομικές δραστηριότητες.

20. Εν προκειμένω, η σύναψη της συμβάσεως μεταξύ της ΕΡΤ Α.Ε και της ΟΥΕΦΑ, συνιστά αναμφιβόλως συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων υπό την έννοια του άρθρου 1 του Ν. 703/1977.

21. Στις 19 Ιουλίου 2001 η Επιτροπή με την σχετική της Εισήγηση (Statement of Objections) και επειδή στις 19 Φεβρουαρίου 1999 η ΟΥΕΦΑ κοινοποίησε στην Επιτροπή τους κανόνες, τους κανονισμούς και τις αποφάσεις εφαρμογής που αφορούν τη συμφωνία για την κοινή πώληση, όπου περιελάμβανε πρότυπες συμφωνίες δικαιωμάτων που επρόκειτο να συναφθούν με τηλεοπτικούς σταθμούς, εξέδωσε Ανακοίνωση Αιτιάσεων που εξεδόθη στις 18 Ιουλίου 2001.

Τότε, η Επιτροπή αποφάνθηκε ότι η κοινοποιηθείσα συμφωνία για την κοινή πώληση των τηλεοπτικών δικαιωμάτων παραβίαζε το άρθρο 81 παράγραφος 1 ΣυνθΕΚ. Επίσης η Επιτροπή δήλωσε ότι η εν λόγω συμφωνία δεν ήταν επιλέξιμη για απαλλαγή δυνάμει του Αρθ. 81 παρ.3 ΣυνθΕΚ) έχοντας καταλήξει στο ότι η πώληση τηλεοπτικών δικαιωμάτων εμποδίζει τους ατομικούς ποδοσφαιρικούς συλλόγους που συμμετέχουν στο Τσάμπιονς Λίγκ από του να αναλάβουν εμπορική δράση σχετικά με τηλεοπτικά δικαιώματα και ότι αποκλείει τον ανταγωνισμό μεταξύ τους αναφορικά με την προμήθεια ατομικά τηλεοπτικών δικαιωμάτων στους ενδιαφερόμενους αγοραστές.

Η Ανακοίνωση Αιτιάσεων έκρινε επιπροσθέτως ότι τα οφέλη που η πώληση θα μπορούσε να αποφέρει στην τηλεοπτική αγορά μειώνονταν από την εμπορική πολιτική που ακολουθούσε η ΟΥΕΦΑ. Ο λόγος ήταν ότι η ΟΥΕΦΑ πωλούσε όλα τα τηλεοπτικά δικαιώματα σε μία βάση αποκλειστικότητας, (σε ένα πακέτο και σε ένα πάροχο ανά περιοχή για αρκετά έτη).

Η ΟΥΕΦΑ απάντησε με νέο κανονισμό κοινής πώλησης συμπεριλαμβάνοντας πίνακα κατηγοριοποίησης για την εκμετάλλευση όχι μόνο των τηλεοπτικών δικαιωμάτων αλλά και άλλων μέσων επικοινωνίας, όπως τα δικαιώματα για το ραδιόφωνο, τηλεόραση, διαδίκτυο, UMTS (Universal Mobile Telecommunications Systems) και δικαιώματα για άλλους φορείς (DVD, CD-ROM). Πρότεινε διαχωρισμό των δικαιωμάτων σε διάφορα πακέτα που θα πωλούνταν ξεχωριστά με τη διαδικασία δημόσιας προσφοράς, και κατά συνέπεια διάφοροι πάροχοι θα είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν. Η πρόταση αυτή απέληγε σε μείωση των αποκλειστικών δικαιωμάτων της ΟΥΕΦΑ, επιτρέποντας έτσι και τους ποδοσφαιρικούς συλλόγους να προωθήσουν και τα δικά τους δικαιώματα. Επιπλέον η ΟΥΕΦΑ πρότεινε τη σύναψη συμβάσεων που δεν υπερέβαιναν τα τρία έτη.

Τα βασικότερα ζητήματα τα οποία είναι συνδεδεμένα με το δίκαιο του ανταγωνισμού αφορούν στην κοινή πώληση δικαιωμάτων, και στην αποκλειστικότητα μακράς διάρκειας μέσω συμβολαίων.

22. Τελικώς, με αφορμή το αίτημα για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης που υπέβαλε η ΟΥΕΦΑ στις 1/2/1999, η Επιτροπή ασχολήθηκε εκτενώς με το θέμα της κοινής πώλησης και απεφάνθη ότι (L291/45, 8.1..2003) να μεν υφίσταται περιορισμός του ανταγωνισμού, αλλά:

- Υφίσταται αναγκαιότητα περιορισμών για τη δημιουργία ενός προϊόντος πρωταθλήματος το οποίο πωλείται μέσω ενός μοναδικού σημείου πώλησης.
- Υπάρχει διακριτός φορέας εκμετάλλευσης με έννομο συμφέρον.
- Η παραγωγή χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα.
- Οι σύλλογοι χαρακτηρίζονται από εθνικά συμφέροντα
- Η ΟΥΕΦΑ παρέχει καλύτερη διανομή μαγνητοσκοπημένων μεταδόσεων

- Η ΟΥΕΦΑ παρέχει από την πλευρά της τη δυνατότητα εντοπισμού ζήτησης για τα από κοινού πωλούμενα δικαιώματα μετάδοσης

-Μεταξύ των ποδοσφαιρικών συλλόγων και της ΟΥΕΦΑ υφίσταται σχέση συνιδιοκτησίας όσον αφορά τους μεμονωμένους αγώνες, αλλά η συνιδιοκτησία αυτή δεν αφορά οριζόντια το σύνολο των δικαιωμάτων που προκύπτουν από ένα ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα.

Για τους λόγους αυτούς η Επιτροπή χορήγησε απαλλαγή βάσει του άρθρ. 81 παρ3 ΣυνΕΚ.

23. Στην υπό κρίση υπόθεση και για το συγκεκριμένο αίτημα υφίσταται αρμοδιότητα της Ε.Α, βάσει του άρθρου 21 του ν. 703/77, όπως ισχύει, διότι στο ν. 3431/2006 που αφορά στη δικαιοδοσία της ΕΕΤΤ προβλέπονται τα εξής (Άρθρ. 1, παρ. 3, εδ. β.): [..]

«3. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται:

α) στο περιεχόμενο και την πολιτική του οπτικοακουστικού τομέα

β) στην αναλογική τηλεόραση και ραδιοφωνία ελεύθερης λήψης και στην επίγεια και δορυφορική ψηφιακή ευρυεκπομπής, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί εποπτείας και ελέγχου της χρήσης του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων και επιβολής σχετικών κυρώσεων, καθώς και του εδάφιου ιβ' της παραγράφου 2 του άρθρου 4. Στην εξαίρεση αυτή δεν περιλαμβάνεται η υποδομή ηλεκτρονικών επικοινωνιών, που χρησιμοποιείται για τη μεταφορά ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού σήματος μέχρι το σημείο εκπομπής, καθώς και το άρθρο 58.

γ) στα συστήματα υπό όρους πρόσβασης και λοιπές ευκολίες σε ψηφιακές ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές υπηρεσίες και

δ) στον ψηφιακό τηλεοπτικό εξοπλισμό.»

Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω, η υπό κρίση περίπτωση εμπίπτει στην κατηγορία β) της παραγράφου 3 και ειδικότερα στην περίπτωση της «αναλογικής τηλεόρασης και ραδιοφωνίας ελεύθερης λήψης και της επίγειας και δορυφορικής και ψηφιακής ευρυεκπομπής» (Άρθ. 3, παρ β, εδ. α).

24. Η ΕΡΤ Α.Ε, στην υποβληθείσα γνωστοποίηση επικαλείται ότι δεν υπήρξε παρακώλυση, περιορισμός ή νόθευση του ανταγωνισμού εκ μέρους των συμβαλλόμενων μερών μέσω κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης και επιζητεί χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης μέσω του άρθρ. 11 ν. 703/77. Αλλά ακόμη και αν ήθελε εννοηθεί ότι η συμφωνία εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/776, ζητεί να κριθεί ότι αρμόζει η έκδοση απόφασης εξαίρεσης, καθόσον συντρέχουν αθροιστικά οι προϋποθέσεις του νόμου, επειδή η συμφωνία της συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη διανομή του τηλεοπτικού προϊόντος επωφελεία του Έλληνα καταναλωτή και δεν τίθενται άλλοι περιορισμοί στη σύμβαση πέραν των απολύτως αναγκαίων για τη λειτουργία αυτής, πέραν δε τούτου, για την παραχώρηση των προαναφερομένων δικαιωμάτων η ΟΥΕΦΑ τήρησε τη νόμιμη διαδικασία και προέβη σε πρόσκληση όλων των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης και της δημόσιας τηλεόρασης, η οποία και τελικά ανεδείχθη ως πλειοδότης.

25. Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 703/77, όπως ισχύει ορίζεται ότι: «Υστερα από αίτηση της ενδιαφερόμενης επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων που υποβάλλεται στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, η Επιτροπή Ανταγωνισμού πιστοποιεί, εντός διμήνου από την υποβολή της αίτησης, ότι με βάση τα γνωστά σε αυτή στοιχεία δεν υφίσταται παράβαση των

διατάξεων των άρθρων 1 παρ.1, 2 και 2α του παρόντος νόμου. Η πιστοποίηση αυτή μπορεί να ζητηθεί κι όταν πρόκειται για σύμπραξη επιχειρήσεων, εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης ή σχέσης οικονομικής εξάρτησης, που πρόκειται να πραγματοποιηθεί στο μέλλον.» Όπως υπογραμμίζεται στη θεωρία, η αρνητική πιστοποίηση έχει χαρακτήρα αναγνωριστικό. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι καθίσταται άνευ αντικειμένου αν μεταβληθούν οι πραγματικές περιστάσεις σε σχέση με ουσιώδη στοιχεία της απόφασης.

26. Το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 703/77 ορίζει ότι : «Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού ιδία δε αι συνιστάμεναι εις:

α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής.

β) τον περιορισμόν ή τον έλεγchon της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων.

γ) την κατανομήν των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού.

δ) την, κατά τρόπον δυσχεραίνοντα την λειτουργίαν του ανταγωνισμού, εφαρμογήν εν τω εμπορίω ανίσων όρων δι'ισοδυνάμους παροχάς, ιδία δε την αδικαιολόγητο άρνησιν πωλήσεως, αγοράς ή άλλης συναλλαγής.

ε) την εξάρτησιν συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικές συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων.»

27. Εν προκειμένω, και, ειδικότερα, ως προς:

α) τον άμεσον ή έμμεσον καθορισμόν των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, η θεωρία δέχεται ότι «Πρόκειται ίσως για την ουσιαστικότερη περίπτωση διατάραξης του ανταγωνισμού, εφόσον περιορίζεται η ελεύθερη διαμόρφωση των τιμών» (Βλ. Δελούκα-Ιγγλέση Κορηγλία, Εισαγωγή στο δίκαιο του ανταγωνισμού, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1994, σελ. 34. Επειδή ο καθορισμός τιμών αποτελεί τόσο σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού, στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (de minimis)», ΕΕ C 368 της 22/12/2001, σελ. 13, ορίζεται ότι τέτοιου είδους συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών συνιστούν πάντοτε παράβαση ανεξαρτήτως του μεριδίου αυτών στη σχετική αγορά, βλ. σκέψη 11.1.α)).

Για τον λόγο αυτό, μνημονεύεται ως πρώτη, ενδεικτικά αναφερόμενη, περίπτωση παρακώλυσης, περιορισμού ή νόθευσης του ανταγωνισμού, τόσο στην Ελληνική, όσο και στην κοινοτική νομοθεσία. Πρόκειται για την κυριότερη περίπτωση νοθεύσεως του ανταγωνισμού. Οι σχετικές ρήτρες αναφέρονται τόσο σε επίπεδο οριζόντιο όσο και σε επίπεδο κάθετο. Αντικείμενο τους δύναται να είναι ο καθορισμός των τιμών, των τιμών πλαισίων, των εκπτώσεων ή των δεσμεύσεων ως προ τις τιμές μεταπώλησης. Ο όρος «τιμές» λαμβάνεται υπό ευρεία έννοια περικλείοντας τις εκπτώσεις, περιθώρια κέρδους, όρους πίστωσης, ακόμα και συστάσεις περί τιμών. Ακόμα και η παράλληλη τιμολόγηση, σύμφωνα

με το ΔΕΚ, μπορεί να αποτελεί ισχυρή απόδειξη εάν οδηγεί σε συνθήκες ανταγωνισμού που δεν ανταποκρίνονται στις συνήθειες συνθήκες (Αναλυτικά ταύτα, ΔΕΚ, αποφ. 209-215 και 218/1978 Heintz v. Landevyck v. Com, Activ de la Cour de Justice, 23/29.10.1980, Απόφαση Επιτροπής ΕΟΚ 6-8-1984, Αρμ. 1985, 247, με ιδιαίτερη μνεία σε διάφορα συστήματα καθορισμού τιμών και ειδικότερα: α) φυσικού ηγέτη (natural price leader), β) πρότυπου ευρωπαϊκής ηγετικής επιχείρησης χάραξης τιμών (pattern European leadership), γ) κατευθυνόμενης ηγετικής επιχείρησης χάραξη τιμών (guided price leadership), δ) βαρομετρικού ηγέτη (barometric price leadership). Για το θέμα της παράλληλης τιμολόγησης, βλ. Υπόθ. 48/69, Συλλ. 1972, 619, ICI κατά Επιτροπής).

Στην υπό κρίση υπόθεση ωστόσο, απεδείχθη ότι η ΟΥΕΦΑ ακολούθησε διαδικασία δημόσιας προσφοράς, στην οποία εκλήθησαν να συμμετάσχουν όλοι οι σταθμοί (ιδιωτικοί και δημόσιοι). Η σύμβαση, με την αποκλειστικότητα της μετάδοσης των αγώνων, κατακυρώθηκε στον πλειοδότη, ο οποίος στην συγκεκριμένη περίπτωση ήταν η ΕΡΤ. Η παραχώρηση αυτή αφορά σε τηλεοπτικά δικαιώματα ελεύθερης τηλεόρασης, τα οποία είναι αποκλειστικά και σε ραδιοφωνικά δικαιώματα τα οποία είναι μη αποκλειστικά. Τα τηλεοπτικά δικαιώματα συνδρομητικής τηλεόρασης δεν παραχωρήθηκαν με την γνωστοποιηθείσα σύμβαση. Αντίθετα, είχαν παραχωρηθεί σε σταθμό συνδρομητικό ο οποίος εν συνεχεία, για λόγους που δεν έγιναν γνωστοί, υπανεχώρησε οψίμως (Μαΐος 2008). Δεν έλαβε χώρα «διαδικασία» καθορισμού τιμής υποδηλούσα ανταναγωνιστική συμπεριφορά, νοθευτική, περιοριστική ή παρακωλυτική του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, το εν λόγω εδάφιο δεν έχει εφαρμογή.

β) *τον περιορισμόν ή τον έλεγχον της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής αναπτύξεως ή των επενδύσεων*, η ανάθεση σε εθνικό ραδιοτηλεοπτικό σταθμό του συνόλου των δικαιωμάτων για το ΕΥΡΟ 2008, όπως αυτά περιγράφονται στη σύμβαση, ευνοεί τη διάθεση του προϊόντος. Ειδικότερα, μέσω του συγκεκριμένου τρόπου ιδιαίτερης «πώλησης» του προϊόντος, μπορεί να διατηρηθεί η ομοιογενής ποιότητά του. Κατά συνέπεια, το εν λόγω εδάφιο δεν έχει εφαρμογή.

γ) *την κατανομήν των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού*, ο εδαφικός διαχωρισμός έγινε στην προκειμένη περίπτωση λόγω της γλωσσικής ιδιαιτερότητας και πολιτισμικής ιδιομορφίας των χωρών της Ευρώπης, με βάση την οποία οι εθνικοί φορείς βρίσκονται σε περισσότερο πλεονεκτική θέση για να μεταδώσουν τους ποδοσφαιρικούς αγώνες. Κατά συνέπεια το εν λόγω εδάφιο δεν έχει εφαρμογή.

δ) *την, κατά τρόπον δυσχεραίνοντα την λειτουργίαν του ανταγωνισμού, εφαρμογήν εν τω εμπορίω ανίσων όρων δι' ισοδυνάμους παροχάς, ιδία δε την αδικαιολόγητο άρνησιν πωλήσεως, αγοράς ή άλλης συναλλαγής*, η ΟΥΕΦΑ τήρησε για την παραχώρηση των προαναφερομένων δικαιωμάτων, την προαναφερόμενη, νόμιμη διαδικασία και προέβη σε πρόσκληση όλων των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης και της δημόσιας τηλεόρασης, η οποία τελικά και πλειοδότησε αποκτώντας τα δικαιώματα. Κατά συνέπεια το εν λόγω εδάφιο δεν έχει εφαρμογή.

ε) *την εξάρτησιν συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικός συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων.*», στην υπό κρίσιν σύμβαση ακολούθηθηκε η τυποποιημένη μορφή των συμφωνιών τις οποίες συνάπτει η

ΟΥΕΦΑ με τους διάφορους ραδιοτηλεοπτικούς παρόχους. Οι συμφωνίες αυτές είναι εν μέρει αποκλειστικές, διότι η ίδια η ΟΥΕΦΑ παρακρατεί μέρος των δικαιωμάτων μετάδοσης, ταυτόχρονης μετάδοσης, μετάδοσης μέσω του διαδικτύου και βοηθητικών δικαιωμάτων. Δεν έχουν τεθεί περιορισμοί στη σύμβαση, πέραν των αναγκαίων για τη λειτουργία της. Κατά συνέπεια, το εν λόγω εδάφιο δεν έχει εφαρμογή.

Για την διαπίστωση και ικανοποίηση του αιτήματος χορήγησης αρνητικής πιστοποίησης δεν εξετάζεται αν η συμφωνία έχει σωρευτικά τα χαρακτηριστικά της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 703/77, αλλά μόνον εάν οι όροι αυτής εμπίπτουν στις απαγορευτικές διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού. Η εξέταση της συμφωνίας υπό το πρίσμα της παραγράφου 3 του άρθρου 1 γίνεται στα πλαίσια κρίσης για τη χορήγηση απαλλαγής και εξετάζεται σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 ν. 703/77 παρ.1. Ως εκ τούτου, η κρινόμενη σύμβαση δεν περιέχει όρους που εμπίπτουν στις απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει και επομένως η εξέταση του αιτήματος χορήγησης εξαίρεσης βάσει του άρθρου 1 παρ. 3 του Ν. 703/77, όπως ισχύει παρέλκει.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού-Τμήμα Β', σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 703/77 όπως ισχύει, **δέχεται** το αίτημα της εταιρείας «**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ – ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε (ΕΡΤ Α.Ε)**» για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης για το χρονικό διάστημα από τη γνωστοποίηση της πρώτης σύμβασης την 01/03/2006 έως την 31/12/2008 με την εταιρεία «**UNION DES ASSOCIATIONS EUROPEENNES DE FOOTBALL (UEFA)**».

Η απόφαση εκδόθηκε την **5η Ιουνίου 2008**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 7 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β'1890/29.12.2006).

Η Προεδρεύουσα του Β' Τμήματος

Αριστέα Σινανιώτη

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Κυριάκος Μακαρώνας

Η Αναπληρώτρια Γραμματέας

Παναγιώτα Μούρκου

